

მარიამ მარჯანიშვილი

წერილები არხანტონიდან

XX საუკუნის გამოჩენილ ქართველ მეცნიერთა, საზოგადო და შემოქმედებით მოღვაწე პოლიტიკურ ემიგრანტთა ჩრდილქვეშ დიდხანს არ ჩანდა არგენტინაში მცხოვრები ლეონიდე (ლეო) ჭეიშვილი. არადა, ქართული მწერლობის ეს უპრეტენზიო წარმომადგენელი სრულ მივიწყებას არ იმსახურებს. მან 70-მდე ლექსი და მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი დაგვიტოვა.

ლეო ჭეიშვილი 1905 წელს დაიბადა სოფელ კულაშში. ბათუმში დაამთავრა არნოლდის ფრანგული გიმნაზია და სწავლა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში განაგრძო. პარალელურად ფერწერით გატაცებული ყმაწვილი ცნობილ მხატვართან — ილიუშინთან — ეწაფებოდა სახვითი ხელოვნების საიდუმლოებას.

მამის რჩევით, 1926 წელს ლეო ჭეიშვილი სწავლის გასაგრძელებლად გერმანიაში გაემგზავრა.

— “იარე სწორი გზით, ჩემო შვილო! — ასე დააირიგა პორფილე ჭეიშვილმა, უცხოეთში გამგზავრებისას, თავისი შვილი.

ამ დროიდან მოყოლებული, უცხოეთის ცის ქვეშ გაატარა ლ. ჭეიშვილმა მთელი თავისი სიცოცხლე, როგორც თავად აღნიშნავდა, “შრომით, ხშირად მძიმე შრომით, სუფთად და შეუბილწავად გავიარე ჩემი ცხოვრების გზა”. ათი წლის მანძილზე მან ჯერ მაქს პლანკის ინსტიტუტი დაამთავრა, შემდეგ კი დოქტორიც გახდა.

იმ დროს საქართველოში “ბოლშევიკების ბატონობა შეუწყვეტელ სისხლის წვიმების ხანად გადაიქცა. კომუნისტურმა ტერორმა მილიონები შეიწირა. ათასობით ადამიანი დაღლია სული კომუნისტური ჩეკის სარდაფებსა თუ შორეულ გადასახლებაში და იძულებით სამუშაოებზე. ამიტომ ხალხის მასა მინებდა ტირანისა” (დამ.საქ., გვ. 3).

ასე რომ, ბოლშევიკურ სამშობლოში დაბრუნებას ლეო ჭეიშვილმა ისევ ემიგრანტობა არჩია და 1938 წელს ცნობილი ემიგრანტი მწერლების აკაკი და თამარ პაპაშვილების ქალიშვილზე ჯვარი დაიწერა.

“ყველა ჩემს მდგომარეობაში ბედნიერად ჩათვლიდა თავის თავს, — წერდა თბილისში თავის დას — ეთერ ჭეიშვილი-ყიფიანისას. — “ქართველი მეუღლე, ხუთი ჯანმრთელი შვილი, ორი უსაყვარლესი შვილიშვილი. ყოველთვის მაღალი “პოსტები” ქარხნებში, უნივერსიტეტსა თუ სამეცნიერო ინსტიტუტებში, მაგრამ მერწმუნე, ჩემო გულის ნაწილო დაო, რომ არ ვარ ბედნიერი, ვარ წამებული და ეს, მითუმეტეს, აუტანელია, რადგან ვერავისთვის მითქვამს, რათა არ მიინდა ვინმე დავტვირთო ჩემის გრძობებით და მასაც გაეუფმწარო ეს ხანმოკლე ყოფნა — ამქვეყნიური. ამიტომ ვარ მარტო. დავრჩი მარტო და მაქვს უფრო მძიმე ჯვარი, ვიდრე ქრისტე ნაზარეველს. ამიტომ არის, რომ ჩემი ბარათები თქვენდამი სახსება მწუხრით და სევდით. მტკივა გული, ასე მძიმე შინაარსის ბარათებს რომ გწერთ, მაგრამ ამით ცოტათი თავისუფლდებით სულა” (პირ.წერ., 12.7.71. ლომას-დე-სამორა).

ლეო ჭეიშვილი აღიარებული სპეციალისტი გახლდათ სილიკატური ქიმიის დარგში, ლექციებს კითხულობდა, როგორც სამხრეთ ამერიკაში, ისე ამერიკის შეერთებულ შტატებში. ჯერ პორცელანის ქარხნის დირექტორი იყო, მერე დიდ ქიმიურ ლაბორატორიას ხელმძღვანელობდა არგენტინაში. ათეული წლების განმავლობაში მონაწილეობდა საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში. მაგრამ ოჯახსა და სამსახურში პირადმა წარმატებებმა ვერ იხსნეს იგი მძიმე სენისაგან...

ეს იყო სამშობლოს სევდა, სევდა, გამოწვეული სამშობლოში დაბრუნების შეუძლებლობის გამო, რომელსაც ბერძნებმა ნოსტალგია (nostos - შინ დაბრუნება და algos - ტანჯვა, ტკივილი) უწოდეს.

მსგავს ემოციაზე დიდი ქართული ფსიქოლოგი დიმიტრი უზნაძე წერდა: “ადამიანის ყოველი ფსიქიკური განცდა: ინტელექტუალური, ემოციური თუ ნებელობითი აუცილებლად სევდის ან სიხარულის, სიამოვნებისა ან უსიამოვნების განუსაზღვრელ ნიუანსების გავლენას აღიბეჭდავს” (ყურნ. “კავკასიონი“, 1968, გვ. 115-116)

აქედან ჩვენთვის ცხადი გახდა ლეო ჭეიშვილის სულის სამარხში ჩაბუდებული სევდის მიზეზი, რომელიც მოგონებათა აკვიტებიდან გამომდინარეობდა.

“დაო ეთერ! შენ იცოდე, შენ იცოდე მარტო, თუ როგორ ვარ ჯვარცმული – ვცოცხლობ და არ ვკვდები.. გული ტირის საყვარელი მიწისათვის. ყველა ჩემი წარმატება კულაშის ქუჩის მტვერში და იქაური ძმა-ბიჭების, მეგობრების ურიაშულში ნიავდება.. რა ვქნა, ჩემი ბედი ასეთი ყოფილა — ცრემლი, მწუხრი, ტანჯვა და წამება. ჩემი ერთი ლექსი ასე მთავრდება.

“ბევრი ვიარე მწუხრით დაღლილმა
მტირალ ტირიფთან ჩამოვქექე ქვაზე,
თვალდახუჭულმა ნიავს შევჩვივე:
ვარ წამებული, გაკრული ჯვარზე...”

როდესაც ჩამოხვალ, გაგატან ჩემს ლექსებს. კარგია თუ ცუდია, ერთი რამ ახასიათებს: გადაკარგულის დაუსრულებელი გულის ტკივილი თავისი მიწის მიმართ და გაუთავებელი ცრემლების ღვრა, თავიანთი სისხლისა და ხორცის დაშორებით გამოწვეული. ვინ იცის, იქნებ ერთხელ დაიბეჭდოს, რათა ყველამ იცოდეს, რომ მიწის ღალატი მას სიკვდილამდე ჯვარცმულად გახდის. ვერავითარი რამ ვერ შეცვლის დაკარგულ მიწას. იცოცხლებს დამყლნარი, სანამ საბოლოოდ არ გახმება და წაიქცევა ფესვებდაჭრლი, რომელიც საყვარელ მიწაში დატოვა” (პირ/წერ., 26. 2.73. ლომას-ღე-სამორა).

სამშობლოდან დაშორების წლები სულ უფრო და უფრო აწყვეტდა ნერვებს ლეო ჭეიშვილს, სულს უფლეთდა და უფორიაქებდა. მან შინაგანი ტკივილების გარეთ გამოტანა, მათი ხატვა, მწვავე განცდების სახეებად გოშლა, შვება და განკურნება, დამძიმებული სულის შემსუბუქება პოეტურსა და ფრთიან სტრაქონებს მიანდო. ლექსში “ცხოვრების ფურცლები“ იგი წერდა:

“გადავშლი ჩემი ცხოვრების ფურცლებს,
აწ გაცვეთილებს და გაყვითლებულს.
სევდამოორევით დაეხუჭავ თვალებს
და მოვიგონებ იმ წლებს დაკარგულს.
ვით დილის ნისლი პირველ სხივებზე, ---

ისე გამიქრნენ ჩემი დღეები —
 გულგატეხილი, ცხოვრების გზაზე
 ჩაფიქრებული მივეშურები“.

ეს ლექსი 1976 წელს დაიბეჭდა პარიზში გამოშვებულ ჟურნალ “კავკასიონის” XVIII ნომერში და მასში ერთი უმთავრესი აზრი დევს: ესაა ემიგრანტებისათვის დამახასიათებელი ბედნიერი მოგონებები გარდასულ დღეთა შესახებ და შეუფუფეველი რეალობა.

საერთოდ, ემიგრანტები არა მარტო ცხადში, არამედ სიზმარშიაც მწვავედ განიცდიდნენ სამშობლოსთან დაშორებას, რაც ჩვენს თანამემამულეთა სულიერ ტრაგიზმსა და ეროვნულ-პატრიოტულ თვალთახედვას წარმოადგენდა.

“აი! ამ სიზმარს ამაოდ ველი —
 ჟამი მიკითხავს ბედის განაჩენს!
 დრომ უღმობელმა, მწარე და ცინივით,
 მძლავრად მომხვია თვისი მკლავები
 და ვერც კი ვამჩნევ, თუ რა სისწრაფით
 აღსასრულისკენ მივექანები”...

“სიზმრებში ცხოვრობენ... ლექსებით ცხოვრობენ... თუმცა თავის ყოფნას მხოლოდ არსებობას ეძახიან... და ვინ იცის, ამ მზისქვეშეთში ასეთი ტკივილებით სიცოცხლეს ეგებ მართლა გაძლება-ლა ჰქვია?!” — შენიშნავს პროფესორი რუსუდან ნიშნიანიძე ქართულ ემიგრანტულ პოეზიაზე მსჯელობისას.

“ჩემო ეთერიკო! მე როგორც გწერდი, ყოველ წერილში თითო ლექსს გამოგიგზავნი. შენ მანდ მოაგროვე და შეინახე. მხოლოდ მიბასუხე, თუ რა ლექსს მიიღებ. ბევრი არ არის, მაგრამ იქნება დაახლოებით 70-მდე. აგერ უკვე ერთ წელზე მეტი იქნება, რაც არაფერი დამიწერია — ჩავიქნიე ხელი და ვთქვი: ან რა აზრი აქვს, ან რა ფასი. ეს მხოლოდ უნიჭო განტვირთვა არის დაგროვილ ბოღმათა განუზომელი ტვირთის.

“თუ სხვა ხითხითებს, რომ ხელთა აქვს ძალა და ფული —
 ვარ ბედნიერი, რომ ცრემლებით მაქვს საესე სული” (პირ.წერ., 11.2.76. ლომას-დე-სამორა).

მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ ლეო ჭეიშვილი და პაპაევების მთელი ნაგრაში თავისი ოჯახებით არგენტინაში გადასახლდნენ. მაშინ ყველაზე მეტი ლტოლვილი არგენტინამ მიიღო, რადგან მისი პრეზიდენტი ხუან პერონი ნაციონალისტებს თანაუგრძნობდა. ქართველების დიდი ნაწილი ბუენოს-აირესის გარეუბანში — ლომას-დე-სამორაში დასახლდა. მათ შორის იყო პაპაევი-ჭეიშვილების მრავალსულიანი ოჯახიც. 1950-იან წლებში აქ 100 კაციანი ქართული დიასპორა არსებობდა, რის გამოც 1951 წელს ქართული სათვისტომოც დაარსდა. აქვე 1951-53 წლებში გამოდიოდა ამერიკის კონტინენტზე პირველი ქართული ბეჭდული ორგანო, ჟურნალი “მამული”, რომლის ხელმძღვანელი იყო ცნობილი მეცნიერი, მკვლევარი, რუსთველოლოგი და ჟურნალისტ-გამომცემელი ვიქტორ ნოზაძე, საპატიო თავმჯდომარე კი აკაკი პაპაევი. ერთი წლის შემდეგ სათვისტომოს თავმჯდომარედ კვლავ ვ. ნოზაძე აირჩიეს. გამგეობის წევრთა შორის გახლდათ ლეო ჭეიშვილიც, რომელიც ჟურნალის ყოველ ნომერს სოლიდური თანხით აფინანსებდა. არგენტინის ქართული სათვისტომოს გამგეობა ფართო კულტურულ-საგანმანათლებლო მუშაობას ეწეოდა. მათ შორის ჩართული იყო ჭიმიკოსი და მეცნიერი ლეო ჭეიშვილიც, რომლის მოხსენებებში — “მატყრია და მისი შინაგანი სტრუქტურა” თუ სხვა დიდ ინტერესს იწვევდა.

საერთოდ, პოლიტიკურ ემიგრანტთა შემოქმედება იმთავითვე ფართოდ შექცდებოდა პარიზში გამოძვალ ჟურნალ "კავკასიონის" ფურცლებზე. მის XIII ნომერში დაბეჭდილი იყო ლეო ჭეიშვილის ორი ლექსი, რომლებშიც კარბობდა მეღანქოლიური განწყობილება.

"ფიქრი შებინდებისას" ("ჩემს კულაშს") დაწერილია 1962 წლის დეკემბერში სტატ-კოლექ პენსილვანიაში.

"მიყვარს სოფელი შეღამებისას —
მიღამოს ბინდი მოეფინება,
მთვარე გადმოღვრის ვერცხლის ნაკადებს, —
დაღლილ ბუნებას მიეძინება.
საღლაც, შორს, ისმის ჭოტის ძახილი,
სიო შეარხვეს ალვის ხის ტოტებს —
და ჩემი გულიც, სევდით დაღლილი,
ფოთოლთ შრიალში სიმშვიდეს პოვებს".

ქართველ რომანტიკოსთა მსგავსად, ლ. ჭეიშვილიც აბობოქრებულ გრძნობათა სავანედ და სევდა—ნაღველის განსაქარვებლად სიმშვიდეს ბუნების წიაღში ეძებდა და პოულობდა. მას და ბუნებას თითქოს საერთო ენაც ჰქონდათ გამონახული, რაც ნათლად ჩანდა ამავე ლექსის შემდეგ სტრიქონებში:

"ოდეს შეჩერდეს ძგერა ამ გულის,
მაშინ ცამ მედგრად დაიგრაილოს,
რომ ამცნოს წასვლა სულით ეულის,
წვიმამ ცრემლებით გამომიტიროს.
მაშინ დაბერავს ნიავი ჩემთვის,
საყვარელ ფოთლებს ამიმეტყველებს,
ჩუმი ზუზუნით "მშვიდობას" მეტყვის
და უკანასკნელ "ნანას" მიმღერებს".

პოეტს სწამდა, რომ საღლაც, შორს, გადაკარგულისათვის, სულით ობოლისა და მიუსაფარისათვის იმქვეყნად წასვლის ჟამს თანამგრძნობი და დამტირებელი მხოლოდ ბუნებალა იქნებოდა.

ჭაბუკობიდან ბუნებით რომანტიკოსი ლეო ჭეიშვილი არგენტინიდან გამოგზავნილ ერთ-ერთ წერილში აღნიშნავდა, რომ უცხოეთში მყოფი "წარამარა იმეორებდა მისი სათაყვანებელი პოეტის — ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსის მუსიკას.

"ნუ დავიმარხო ჩემსა მაჟულში,
ჩემთა წინაპართ საფლავებს შორის,
ნუ დამტიროს სატრფომ გულისა,
ნულა დამეცეს ცრემლი მჟუზარის"...

"ეს მიყვარდა და ეს შეიქმნა ჩემი ბედით". (ბირ.წერ., 15.3.73 ლომას-დესამორა).

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ცხოვრებას მიუძღვნა ლეო ჭეიშვილმა ლექსი "უიმედო ცრემლები", რომელშიც იგი პოეტს ყოფიერების არარაობასა და ამაოებაზე ეკამათება.

"დიდო ქართველო, წავიდა ის დრო,
როცა იმედი კიდევ სუფევდა,
როცა შენს გულში, აკვნესებულში
მომავლის ცეცხლი მაინც ღვიოდა!...

“სული ობოლი” დარჩა მარტოცა,
 დიდ სამყაროში არარად ქმნილი —
 რის მაქნისია თვით ეს სამყარო,
 ან რისთვისა ვართ ჩვენ გაჩენილი?!”...

(პირ.წერ., 25.7.61 სტატ კოლეჯ)

სინამდვილის მიერ მოგვრილი მელანქოლია და დეპრესიის პოეტიზირება
 ლეო ჭეიშვილის სულსა და პოეტურ სტრიქონებში გვიან გამოვლინდა, ალბათ,
 მაშინ, როცა დარწმუნდა, რომ ოცნებად ქცეული სამშობლოს ხილვას ვეღარ
 მოესწრებოდა. ეს ტკივილი ნათლადაა გამოხატული მის ლექსში “განშორებისას”,
 რომელიც ჟურნალ “კავკასიონის” XIII ნომერში დაიბეჭდა:

“შიშვე ფიქრებში გახვეული მწუხარე გულით,
 დავდივარ სოფლად, თავდახრილი, მარტოდ, უმიზნოდ,
 ჩემთვის დასრულდა აწ ზღაპარი ოდეს ნათხრობი
 და ვუტდი ჩემს დღეს განკითხვისას, ჩუმი, უსიტყვოდ“...

ამჟამად, რომ ლეო ჭეიშვილს ეპოქის დრამატიზმი საკუთარ ტრაგედიად
 ჰქონდა აღქმული, რადგან იგი სამყაროს ჭერტდა არა თავისთავად არსებულს,
 არამედ როგორც სულის სიღრმეში მოქცეულს. ამავე ლექსში ვკითხულობთ:

“როგორ დავწყევლო დღე გაჩენის — სინათლის ხილვა?
 როგორ დავწყევლო გზა ცხოვრების ჩემგან გავლილი?!
 მაგრამ თუ მკვდარსაც არ მეღირსოს მშობელი მიწა,
 ჩემი გაჩენა, ჩემი ბედი იყოს წყველი!”

ეს სტრიქონები ერთგვარი კონსტატაციაა ემიგრანტი პოეტის — სიმონ
 ბერეჟიანის ერთი ლექსისა, რომელიც საქართველოში დიდხანს ნოე ჟორდანიას
 დაწერილად და მისი საფლავის ქვის ეპიტაფიად მიიჩნეოდა.

“ვარ ჩემი ქვეყნის გულდამწვარი ჭირისუფალი,
 ერის ბრწყინვალე მომავალით მსურს გავიხარო.
 თუ საქართველო არ იქნება თავისუფალი,
 დე, მტკრად ქცეული დამენახოს მთელი სამყარო!”

ნოსტალგიის დაუძლეველი გრძნობები, უცხოობაში გადახვეწილისა და
 სამშობლოს სამუდამოდ დაშორებული ემიგრანტის განცდებია გადმოცემული
 ლეო ჭეიშვილის ლექსში “დედას”.

“უძღვნი ჩემს დედას მარიამს (შვიდი შვილის დედას)
 ჩემს გულის მეგობარს ტურფას (ხუთი შვილის დედას)
 და ყველა დედას, განურჩევლად რასისა და ეროვნებისა.
 “დედაო ჩვენო! უსაყვარლესო, ყოველი არსის!
 დედაო ჩვენო! ჩვენთვის ტანჯულო და შინაარსო ამ წუთისოფლის!
 შენი ტკივილი აბა ვის ესმის? აბა! ვის ესმის მწუხრი მაგ გულის?
 გაჩენის დღიდან შვილზედ ფიქრებში განაწამების და დაქანცულის”.

სამშობლოში დატოვებული მოხუცი დედის უსაშველო მონატრებას
 გულისშემძვრელად გამოხატავს ლექსის ბოლო სტრიქონები:

“შენს სახელს, დედა, თან დავატარებ,
 როგორც ხატებას ჩემს სიკვდილამდე,
 კურთხეულ იყოს სახელი “დედა”,
 უკუნითიდან უკუნიასმდე”.

(პირ.წერ., 12.60. სტატ კოლეჯ ბენსილვანია).

ლეო ჭეიშვილს — უდიდეს მეცნიერს, მრავალი შრომის ავტორს, პოეტს, მხატვარს, საზოგადო მოღვაწესა და სულით ამაღლებულ პიროვნებას — თავი მაინც “უღირს შვილად” მიიჩნდა, რადგან იგი ყველაფერს სამშობლოს სახელით ზომავდა.

“ჩემი ცხოვრება სხვისთვის უგემურად ჩატარებულ შრომაში დაილია. ამიტომ აუწერელია ჩემი წამება. თქვენ დგებართ თქვენს მიწაზე, თქვენ გესმით ირგვლივ ქართული და თქვენს ირგვლივ ჩქეფს ქართული სისხლი და სული. თქვენ ზიხართ თქვენს ბუდეში და გათბობთ საქართველოს მზე. მე კი, ბუდიდან ამოვარდნილი, მოკლებული ვარ ყოველივე ამას.”

მშობლიურ ბუდესა და ტოლ მეგობრებთან განშორების მწვავე განცდები უდიდესი ტკივილითაა გაუღებებული ლექსში “საყვედური”.

“ტოტზე შემოჭდა ჩიტი ბელურა
და ჭიკჭიკს მოყვა მწარე გოდებით,
რად დაგვივიწყე?! — მისაყვედურა,
ამდენი ხანი მოგელოდებით.
შენ დაივიწყე დედის ცრემლები,
უკანასკნელი შეხედვა მისი,
გულდაკოდლი ჭიშკართან მდგომი
გრძნობდა, რომ შვილმა გასტეხა ფიცი”....

(პირ.წერ., 21.4.61. სტატ კოლექ პენსილვანია).

ლეო ჭეიშვილის ოჯახში ყველა ნაბიჯი იზომებოდა ნაციონალური მომენტი. იგი არა მარტო ფიქრითა და წარსულით იყო შენივთებული სამშობლოს ხატებასთან, არამედ, სადაც კი ცხოვრობდა მოღვაწეობდა, ყოველთვის დიდი ქართული საქმისათვის ილწვოდა.

დიდი იყო ლეო ჭეიშვილის დამსახურება პაპავების ოჯახში 39 წლის მანძილზე დასვენებული, 1773 წელს მოქსოვილი სიონის საკურთხეველის გადასაფარებლის სამშობლოში დაბრუნების საქმეში.. ასევე თამარ და აკაკი პაპავების პირადი არქივის საქართველოში ჩამოტანის საკითხის გადაწყვეტაშიც.

ლეო ჭეიშვილი თავის მძიმე ცხოვრებას მარტო ფრთიან სტრიქონებს როდი ანდობდა. იგი ნოსტალგიით გამოწვეულ დიდ ტკივილს ფერთა გამაშიც გამოხატავდა. მან მრავალი გრაფიკული ნამუშევარი დაგვიტოვა.

ისეთი მაღალი ღირსებებისა და ღირებულებების მატარებელი მამულიშვილისათვის, როგორც პროფესორი და პოეტი ლეო ჭეიშვილი გახლდათ, ნაციონალური დამოუკიდებლობის, მთლიანობისა და თავისთავადობის პრობლემა მუდამ აქტუალური და მტკივნეული იყო.

ცხადია, ძნელია სამშობლოს გარეშე ცხოვრება, მით უფრო სიკვდილი.

ჯერ კიდევ 1962 წლის 20 ივნისს დაწერა სამშობლოსათვის ჭვარცმულმა მამულიშვილმა თავისი ანდერძი

“მინდა შენ განდო, რაც დავიბადე,
მსურს, იქ ვიძინო უკანასკნელად,
გთხოვთ, მოაყაროთ ჩემს მშობელ მიწას
სხეული ჩემი, ქცეული ფერფლად!”

ვფიქრობთ, ლეო ჭეიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი თუნდაც ამ მცირე პოეტური ნაწილის წარმოდგენამ გარკვეული აზრი შეგვიქმნა

არა მარტო ერთი სამშობლოსგან დაშორებული პიროვნების ტრაგიკულ ადამიანურ ხვედრზე, არამედ, საზოგადოდ, მთელი ჩვენი პოლიტიკური ემიგრაციის ბედსა და მდგომარეობაზეც. ადამიანებზე, რომლებიც შორეულ უცხოეთში ათეული წლების მანძილზე ინახავდნენ და აცოცხლებდნენ საქართველოს დამოუკიდებლობის იდეასა და დიდ ეროვნულ მუხტს.

ლიტერატურა

რ. დაუშვილი, 2009 - რ. დაუშვილი, ქართველები არგენტინაში XX საუკუნის 50-იან წლებში, ჟურნალი "სამშობლო", თბ., 2009.

დარბაისელი, 1937 - დარბაისელი, სისხლის ახალი ტალღა, გაზეთი "დამოუკიდებელი საქართველო", №138, აგვისტო, პარიზი, 1937.

ჟურნალი "კავკასიონი", XIII, პარიზი, 1968.

პ. ნაცვლიშვილი, 2009 - პ. ნაცვლიშვილი, ახლობელი არგენტინა, ჟურნალი "სამშობლო", №1, თბ., 2009.

რ. ნიშნიანიძე, 2004 - მხატვრული სახისმეტყველების ერთი ასპექტი ქართულ ემიგრანტულ პოეზიაში, ამერიკის შესწავლის საკითხები, ტ. V, თბ., 2004.

ს. სიგუა, 2011 - ს. სიგუა, "მარტვილი და ალამდარი", ტ. I, თბ., 2011.

გ. შარაძე, 2001 - გ. შარაძე, ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია, ტ. I, თბ., 2001.

ლ. ჭეიშვილი, პირადი წერილები და ლექსები, ეთერ ჭეიშვილის პირადი არქივიდან.

MARIAM MARJANISHVILI**LETTERS FROM ARGENENTINA**

The distinguished Georgian scientist in the field of silicate chemistry, Doctor Leo Cheishvili, besides his scientific work was interested in poetry and fine arts. Like other creative people living abroad he made Georgian image talk through poetic lines and colourful gamma in long-distance Argentina. He also revealed his inner self.

L. Cheishvili left us about 70 poems, in which he emotionally describes the spiritual orphanhood of the man who was obliged to leave his roots and live without a home country. The poet suffered from this pain till his death and, heartbroken, he mourned over his homeless personality with constant sadness.

His only comfort was the following:

“Please, scatter my mother land

With my body, turned to ashes!”

Despite living far from his home country, Leo Cheishvili still lived a Georgian life. He wrote: “I lived for 20 years and here I have existed for 60 years”.

We hope that our generation will estimate the contribution the political emigrants made in the long-distance countries for decades, kept and revived the idea of Georgian independence.